

**UCHWAŁA NR LXXVII/505/2023
RADY POWIATU KOLSKIEGO**

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289 i 535) w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 i z 2023 r. poz. 572) w zw. z art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693 i 1938) oraz zgodnie z zapisami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 ustanowionego uchwałą nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. (M. P. z 2022 r. poz. 1259) Rada Powiatu Kolskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w powiecie kolskim”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Kolskiego

Marek Świątek

Uzasadnienie
DO UCHWAŁY NR LXXVII/505/2023
RADY POWIATU KOLSKIEGO

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Uchwałą nr XLVII/335/2021 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 22 grudnia 2021 r. uchwalono „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026”.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a w myśl art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. rada powiatu na podstawie wykazu potrzeb opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

„Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w powiecie kolskim” jest spójny z „Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026”.

Mając na uwadze powyższe, istnieje potrzeba uchwalenia programu korekcyjno - edukacyjnego, który obejmuje profilaktykę, wczesną interwencję i likwidację skutków w obszarze przemocy domowej.

Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, jest programem psychoedukacyjnym, którego celem jest zmiana zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnerstwa i poszanowania wobec domowników.

W związku z powyższym za zasadne uznano opracowanie i przyjęcie do realizacji „Powiatowego programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w powiecie kolskim”.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Kolskiego
Marek Świątek
Marek Świątek

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO – EDUKACYJNY DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
W POWIECIE KOLSKIM**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole

Koło 2023

Spis treści:

Wprowadzenie

1. Podstawa prawna programu	
2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową	
2.1. Cele programu.....	5
2.2. Zawartość programu.....	6
2.3. Adresaci programu.....	7
2.4. Realizatorzy programu.....	8
2.5. Źródła finansowania programu.....	9
2.6. Zakładane rezultaty.....	10
3. Realizacja programu	
3.1. Czas realizacji programu.....	10
3.2. Sposób realizacji programu.....	11
3.3. Nabór i selekcja uczestników programu oraz reguły uczestnictwa w programie..	11
3.4. Zadania związane z realizacją programu.....	12
3.5. Miejsce realizacji programu.....	13
4. Sprawozdawczość, monitoring i ewaluacja	
4.1. Monitoring.....	13
4.2. Sprawozdawczość.....	15
4.3. Ewaluacja.....	15
5. Zagrożenia realizacji programu	

Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem bardzo powszechnym. Dotyka osoby bez względu na wiek, płeć, wykształcenie, stan zdrowia czy status społeczny.

Definicja prawna zjawiska przemocy domowej została zawarta art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.), który stanowi, że jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Podejmowanie pracy na rzecz osób stosujących przemoc jest niewątpliwie trudnym zadaniem, wymagającym od osób niosących pomoc nie tylko wiedzy i umiejętności, ale także predyspozycji i osobistej gotowości do takiego działania. Jako społeczeństwo jesteśmy gotowi raczej potępiać osoby stosujące przemoc domową. Naganność ich postępowania bardziej skłania do karania niż rozważania, dlaczego to robią i pomocy w nabywaniu umiejętności radzenia sobie z agresją, emocjami, rozwiązywania konfliktów.

W związku z powyższym wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przewidziane w ustawie programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego konieczność podjęcia działań mających na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli, kształtowania postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny pomocowe.

Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary.

Niebagatelną rolę w stosowaniu przemocy mogą też odgrywać uwarunkowania biologiczne takie jak: zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli. Powyższe jednak nie usprawiedliwia osoby stosujące przemoc domową i nie znosi z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest realizowany w formie spotkań indywidualnych i grupowych i jest prowadzony przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów.

Problem przemocy w rodzinie i skala występowania tego zjawiska w powiecie kolskim została opisana i przeanalizowana w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026” oraz w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego na lata 2021 – 2025”.

Należy pamiętać, że przemoc to często problem złożony i w wielu przypadkach ukryty. Określenie dokładnej skali zjawiska przemocy domowej w danym czasie jest często trudne do zweryfikowania.

Realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową stanowi integralną część całego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec tych osób.

1. Podstawa prawna programu

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023 rok przyjęty Uchwałą Nr 248 Rady Ministrów z dnia 09.12.2022 r.,
- Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 (załącznik do Uchwały Nr 4472/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2021 roku),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163),
- Powiatowy program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026.

2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Niniejszy program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest programem psychoedukacyjnym, którego celem jest zmiana zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnerstwa i poszanowania wobec domowników. Program powstał na bazie „Programu z Duluth” i ma charakter edukacyjno – korekcyjny.

2.1. Cele programu

Celem głównym programu jest zmiana/zatrzymanie zachowań przemocowych osoby stosującej przemoc domową w kierunku powstrzymania jej przed dalszym stosowaniem przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie.
2. Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy.

3. Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.
4. Zdobyć i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej.
5. Zdobyć umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.
6. Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową. Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii osoby stosującej przemoc, a jedynie koryguje jego niepożądane, szkodliwe zachowanie i postawy. Nie rezygnujemy jednak całkowicie z udzielania pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc domową, która stanowi uzupełnienie oferty uczestnictwa w tym programie.

2.2. Zawartość programu

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu głównego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania. Najważniejszymi z tych elementów są:

1. Rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą,
2. Edukacja – dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu oraz specyfikę uczestników:
 - społeczno – kulturowe źródła i okoliczności przemocy domowej (mity i stereotypy),
 - definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę,
 - problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
 - planowanie i rozwijanie samokontroli,
 - rolę życia uczuciowego w funkcjonowaniu człowieka,
 - komunikację interpersonalną,
 - promocję pozytywnych standardów i wartości,
 - zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami,
 - wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci,

- wychowywanie bez przemocy.

3. Ćwiczenia praktyczne dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych, zmieniających zachowania i postawy oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

4. Tematyka zajęć:

- Niestosowanie przemocy.
- Zachowania niezastraszające.
- Szacunek.
- Wsparcie i zaufanie.
- Szczerść i odpowiedzialność.
- Poszanowanie seksualności.
- Partnerstwo.
- Negocjowanie i sprawiedliwość .
- Wychowywanie bez przemocy. Co znaczy „kochać i wymagać?”.
- Jak stawiać granice dziecku? Czy karać? Co w zamian kar?.
- Trudne aspekty rodzicielstwa – jak radzić sobie z własną złością, lękiem, rozczarowaniem?.
- Podsumowanie i zakończenie programu.

2.3. Adresaci programu

Adresatami niniejszego programu są osoby stosujące przemoc domową, które uznają fakt stosowania przez nich przemocy we własnej rodzinie.

1. Uczestnikami programu mogą być:

- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- osoby kierowane przez pomoc społeczną, organizacje pozarządowe, Kościół, organizacje kościelne i inne instytucje,
- osoby samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.

2. Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- chorym psychicznie,
- nałogowym hazardzistom,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Osobę stosującą przemoc domową, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię leczenia uzależnień. Dla osób uczestniczących w terapii leczenia uzależnienia udział w programie korekcyjno – edukacyjnym może stanowić uzupełnienie podstawowej terapii.

2.4. Realizatorzy programu

Realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową jest Powiat Kolski, w którego imieniu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole. PCPR w Kole zajmuje się:

- nadzorem nad realizacją programu,
- rekrutacją uczestników,
- obsługą finansową,
- monitoringiem programu.

W celu realizacji programu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole zatrudni na podstawie umowy zlecenia osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno – edukacyjne bądź zleci realizację zadania innemu podmiotowi.

Program korekcyjno - edukacyjny prowadzony będzie przez dwie osoby (preferowane kobieta i mężczyzna) posiadające kwalifikacje zawodowe określone w § 6 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163) w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Do obowiązków osób prowadzących zajęcia korekcyjno - edukacyjne należy:

1. przeprowadzenie kwalifikacji do udziału w programie w systemie otwartym,

2. sporządzenie wstępnej oceny w celu wykluczenia z zajęć osób z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, chore psychicznie, uzależnione od alkoholu lub środków psychoaktywnych, które nie odbyły podstawowego leczenia,
3. sporządzanie szczegółowego harmonogramu zajęć wraz z programem oddziaływań psychologicznych, socjalizacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, który zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie,
4. prowadzenie dokumentacji z zajęć: lista obecności, karty zajęć grupowych, karty zajęć indywidualnych,
5. przygotowanie i podpisanie z uczestnikami kontraktu,
6. dokonanie oceny końcowej uczestników oraz sporządzenie po zakończeniu edycji programu sprawozdania z realizacji programu.

2.5. Źródła finansowania

Opracowanie i realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia, więc budżet państwa. Realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi z budżetu państwa na ten cel.

Na 2024 rok zostanie złożony wniosek o środki na realizację programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową do Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Program będzie dotowany również ze środków własnych Powiatu Kolskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, jako jednostka realizująca w imieniu Powiatu Kolskiego program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową zobowiązana jest do prowadzenia odrębnej księgowości w zakresie wykorzystania dotacji.

2.6. Zakładane rezultaty

1. Uświadomienie osobie stosującej przemoc, czym jest przemoc.
2. Uzyskanie przez osobę stosującą przemoc świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich poprzez nabycie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych, zapowiadających te zachowania oraz opracowanie „planu bezpieczeństwa”, zapobiegającego użyciu siły i przemocy wobec innych.
3. Nabycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć oraz zaspakajania swoich potrzeb.
4. Nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.
5. Zaprzestanie używania przemocy.

3. Realizacja programu

3.1. Czas realizacji programu

Program korekcyjno – edukacyjny realizowany będzie od 2024 roku. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole planuje cykliczną realizację programu w zależności od potrzeb i zainteresowania programem. Miejszem realizowania programu będą zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole. Uczestnictwo w programie jest bezpłatne. Program będzie obejmował 60 godzin w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Harmonogram spotkań i czas trwania zajęć w poszczególnych dniach będzie przedstawiony uczestnikom programu i będzie mógł być modyfikowany w celu umożliwienia odbycia wszystkich zajęć przewidzianych w programie. Pomiędzy poszczególnymi zajęciami zostaną zachowane przerwy nie dłużej niż jeden tydzień z wyłączeniem świąt. Zajęcia prowadzone w ramach programu odbywać się w grupie od 5 do 15 osób. W każdym roku prowadzenia programu zakłada się zrealizowanie 1 pełnego cyklu programu. Po ukończeniu cyklu spotkań i obecności w minimum 70% zajęć, uczestnik programu otrzyma zaświadczenie o ukończeniu zajęć, a w przypadku obecności minimum 50% zajęć – może uzyskać zaświadczenie o udziale w programie.

3.2. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową będzie obejmował 60 godzin zajęć. Planowane są następujące etapy realizacji programu:

- Etap I – spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem (łącznie 24 godziny) adekwatnie do liczby uczestników programu, podczas których celem jest rozpoznanie diagnostyczne oraz zakwalifikowanie do uczestnictwa w programie.
- Etap II – 12 spotkań grupowych po 3 godziny każde, odbywające się 1 raz w tygodniu, których celem jest przekazanie treści edukacyjnych i korekcyjnych.
- Etap III – monitoring i ewaluacja.

3.3. Nabór i selekcja uczestników programu oraz reguły uczestnictwa w programie

Nabór i selekcja uczestników oparte będą głównie na współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole z zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, miejskimi/gminnymi komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, sądem, policją i innymi instytucjami działającymi w obszarze przemocy domowej. Nabór do grupy uczestników zostanie przeprowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole na podstawie listy osób przekazanej przez wyżej wymienione instytucje oraz osób zgłaszających się dobrowolnie.

Warunkiem uczestnictwa w programie, w przypadku osób uzależnionych jest zadeklarowanie abstynencji od alkoholu i innych środków odurzających. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury stosuje się powiadomienie tych organów o:

- przystąpieniu osób stosujących przemoc domową do programu,
- każdej sytuacji uchylenia się od udziału w programie,
- zakończeniu uczestnictwa w programie.

Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

Kwalifikacji wstępnej dokonają osoby prowadzące program, celem uzyskania i opracowania informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników i jego sytuacji życiowej oraz o specyfice przemocy, której był sprawcą. Rozpoznanie indywidualnej sytuacji będzie przeprowadzone w formie wywiadu i obejmować będzie następujące zagadnienia:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,

- najgroźniejsze i typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

Powyższe informacje stanowią będą podstawę do zakwalifikowania uczestników do udziału w programie oraz wyodrębnienia osób z możliwymi zaburzeniami psychicznymi, które mogą stanowić przeszkodę w realizacji zajęć oraz osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych, w przypadku, których wskazane jest wcześniejsze odbycie cyklu terapii uzależnień.

Warunkiem przyjęcia do programu jest przyznanie się osoby do stosowania przemocy domowej, a także uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie. Informacje uzyskane od uczestników dotyczące ich życia osobistego objęte będą zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

Przed przystąpieniem do II etapu programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie, który zawiera:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodzin i innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej.

3.4. Zadania związane z realizacją programu

Realizatorem programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, które zajmuje się:

- nadzorem nad realizacją programu,
- rekrutacją uczestników programu,
- obsługą finansową programu,
- monitoringiem i ewaluacją programu,

- pozyskiwaniem partnerów w realizacji programu i współpracą z nimi.

3.5. Miejsce realizacji programu

Miejszem realizowania programu będą zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole. Na zajęcia indywidualne zostanie przeznaczony oddzielny pomieszczenie, w którym nie będzie świadczona pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.

4. Sprawozdawczość, monitoring i ewaluacja

4.1 Monitoring

Monitoring prowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole we współpracy z rodzinami osób stosujących przemoc w rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej właściwymi dla miejsca zamieszkania uczestników programu, Sądem Rejonowym, Kuratorami Sądowymi, Policją oraz innymi instytucjami współtworzącymi system przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Kolskiego.

Monitoring prowadzi się:

- a) na etapie wstępnym, przed rozpoczęciem programu – poprzez analizę zawartości merytorycznej programu pod kątem możliwości osiągnięcia celów – na podstawie ankiety wypełnionej na początku zajęć,
- b) w trakcie realizacji – poprzez rozmowę, analizę postaw, zachowań uczestników programu oraz stopnia adekwatności treści programu do ich oczekiwań – na podstawie ankiety wypełnionej na początku zajęć,
- c) po zakończeniu – poprzez monitoring zachowań uczestników programu, służący do analizy pod kątem osiągnięcia założonych celów. Monitorowanie prowadzi się 4 - krotnie od zakończenia programu, w następujących odstępach czasowych:
 - nie później niż po 3 miesiącach od zakończenia programu,
 - po upływie 9 miesięcy od zakończenia programu (6 miesięcy od 1 monitoringu),
 - po upływie 15 miesięcy od zakończenia programu (6 miesięcy od 2 monitoringu),
 - po upływie 21 miesięcy od zakończenia programu (6 miesięcy od 3 monitoringu).

Uczestnicy programu wypełniają (przygotowaną przez organizatorów lub autorów programu) ankietę, ukierunkowaną na uzyskanie informacji, niezbędnych do przeprowadzenia przedmiotowych analiz przed rozpoczęciem programu, w trakcie realizacji programu i po zakończeniu programu.

Monitoring, po zakończeniu programu, prowadzi się poprzez wypełnienie ankiety dla uczestników programu korekcyjno - edukacyjnego oraz ankiety dla członków rodziny uczestników programu.

Monitoring prowadzony będzie poprzez:

- wizytacje w środowisku, podczas których wypełnia się ankietę oraz przeprowadza się rozmowy z osobą stosującą przemoc oraz z osobami wspólnie z nim zamieszkującymi (uczestnictwo w systemie otwartym),
- kontakt z zakładem karnym w celu uzyskania informacji na temat czy osadzony opuścił zakład karny (uczestnictwo w systemie zamkniętym),
- kontakt z Policją w celu uzyskania informacji na temat ewentualnych zgłoszeń dotyczących aktów przemocy,
- kontakt z kuratorami w celu uzyskania informacji na temat funkcjonowania uczestnika programu w środowisku rodzinnym,
- kontakt z przewodniczącymi zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Metody monitoringu:

- ankietą,
- wywiad,
- rozmowa.

Ponadto, w sytuacji, gdyby podczas prowadzenia działań monitorujących zachowanie uczestników po zakończeniu udziału w programie, realizator stwierdził, że osoby stosujące przemoc wróciły do stosowania zachowań przemocowych sprzed realizacji programu, zobowiązuje się do natychmiastowego poinformowania o tym fakcie instytucji kierującej do udziału w programie, a w przypadku osób, które samodzielnie podjęły decyzję o udziale w programie – właściwy dla miejsca zamieszkania ośrodek pomocy społecznej.

4.2 Sprawozdawczość

W przypadku, gdy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole zleci realizację prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych innemu podmiotowi, sprawozdania z realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego podmiot ten zobowiązuje się sporządzić i dostarczyć do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole na podstawie przekazanego mu formularza, co kwartał danego roku w terminie do 15 - go każdego miesiąca następującego po tym okresie.

4.3 Ewaluacja

Ewaluację prowadzi zlecający zadanie tj. właściwe powiatowe centrum pomocy rodzinie lub podmioty, którym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole zleciło realizację prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych.

Jeśli uczestnik programu, po jego ukończeniu, odbywa karę pozbawienia wolności lub przebywa w areszcie, podmiot prowadzący ewaluację występuje do zakładu karnego/aresztu śledczego o:

- informację na temat programu, wykorzystując narzędzie „Karta ewaluacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową”,
- opinie psychologa i/lub wychowawcy, zawierające ocenę wpływu zajęć korekcyjno - edukacyjnych na postawę skazanego po zakończeniu programu.

Po zakończeniu przez uczestnika odbywania kary lub opuszczeniu aresztu, ewaluacja prowadzona jest zgodnie z procedurą.

Kryteria ewaluacyjne:

- adekwatność – to stopień zgodności zawartości merytorycznej programu z założonymi celami (wskazanymi w rozporządzeniu),
- skuteczność – to stopień osiągnięcia założonych celów (zdolność osób stosujących przemoc do powstrzymania się od tych zachowań),
- użyteczność – to stopień zgodności programu z oczekiwaniami uczestników,
- trwałość – to stopień, w jakim efekty programu oddziałują po jego zakończeniu (okres, w jakim uczestnik kontrolował swoje zachowanie tj. nie stosował przemocy).

Wskaźniki oceny programu:

1. liczba osób, które rozpoczęły program (wybrać główny powód uczestnictwa, daną osobę wskazując tylko raz):
 - a) z własnej woli (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
 - b) zostało skierowanych przez sąd (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
 - c) w związku z wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
 - d) w związku z podpisaniem kontraktu socjalnego (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
 - e) z innych powodów (jakich? w stosunku do liczby osób, które go ukończyły).
2. liczba osób, które przerwały program ze wskazaniem powodu/ów (w stosunku do liczby osób, które go rozpoczęły),
3. liczba osób, które ukończyły program (w stosunku do liczby osób, które go rozpoczęły),
4. liczba osób, które ukończyły program i ich zdaniem realizowany program zgodny był z ich oczekiwaniami,
5. liczba osób, które ukończyły program i ponownie dopuściły się zachowania przemocowego, z uwzględnieniem głównego czynnika powodującego przystąpienie do programu:
 - a) z własnej woli,
 - b) zostało skierowanych przez sąd,
 - c) w związku z wszczęciem procedury „Niebieskie Karty”,
 - d) w związku z podpisaniem kontraktu socjalnego,
 - e) z innych powodów (jakich?).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole lub podmiot, któremu Centrum zleciło realizację prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych, realizujący program powinien minimum raz na pół roku otrzymać informację dotyczącą funkcjonowania osoby stosującej przemoc domową w środowisku domowym.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole lub podmiot, któremu Centrum zleciło realizację prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych zobowiązany jest współpracować w powyższym zakresie z zespołem interdyscyplinarnym funkcjonującym oraz ośrodkiem pomocy społecznej w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania uczestnika programu.

Z ewaluacji sporządza się raport ewaluacyjny przygotowany w oparciu o przedstawione kryteria. W raporcie zawiera się:

- opis programu,
- zastosowaną procedurę ewaluacyjną,
- informacje o liczbie uczestników programu, które nie wyraziły zgody na monitoring,
- uzyskane wyniki,
- wnioski,
- rekomendacje.

Metody ewaluacji i monitoringu:

- ankieta,
- wywiad,
- obserwacja,
- rozmowa.

5. Zagrożenia realizacji programu

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc realizowany przez Powiat Kolski, w którego imieniu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole to ułożony w określonym czasie ciąg działań zmierzających do wybranej, specyficznej grupy odbiorców, wymagający zaangażowania środków rzeczowych, ludzkich i finansowych. Realizacja założeń programowych wiąże się nierozdzielnie z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy działań, które mogą mieć negatywne skutki dla przebiegu całego programu lub jego poszczególnych części.

Najistotniejsze zagrożenia wiążą się z brakiem wystarczającej ilości zewnętrznych środków finansowych, od których realizacja programu jest zależna. Ponadto, zagrożeniem dla programu może być brak dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w jego działaniach.

Bardzo ważnym elementem prowadzenia programu jest ścisła i umiejętna współpraca z partnerami programu, co pozwoli na rzetelne zebranie potrzebnych informacji oraz umożliwi dostosowanie programu do potrzeb uczestników. Nie bez znaczenia jest również rzetelna i bieżąca ocena realizacji poszczególnych etapów programu oraz skuteczny monitoring.